T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2017/588
KARAR NO : 2017/685
KARAR TR : 27.11.2017

ÖZET: Davacının mülkiyet ve tasarrufunda bulunduğu iddia edilen ve hakkında İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı Encümeninin 29.08.2013 tarih ve 647 sayılı kararı ile Kamulaştırma Kararı alınan taşınmaz için 378.000,00-TL, üzerinde bulunan bina için 100.000,00-TL bedel tespit edilmesi istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : R.H.
Vekili : Av. M.M.
Davalılar : İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. C.M.Ç.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; İzmir İli, Çiğli İlçesi, B.Çiğli Mahallesi, tapunun 5088 parselde kayıtlı 189,00 m2 lik taşınmaz ile üzerinde bulunan bina hakkında 29.08.2013 tarih ve 647 sayılı İzmir Büyükşehir Belediye Encümen Kararı ile Kamulaştırma Kararı alındığı, ancak davalı idare ile uzlaşma sağlanamadığı; 189.00 m2'lik taşınmaz için 378.000,00-TL, üzerinde bulunan bina için ise 100.000,00-TL olmak üzere 478.000,00-TL bedel tespit edilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 5. İDARE MAHKEMESİ: 11.12.2013 gün ve E:2013/1838, K:2013/544 sayı ile, Kamulaştırma Kanunu'nun 14. ve Geçici 6. maddesinden sözedilerek, davanın kamulaştırılan taşınmazın bedeline ilişkin olduğu görülmekle uyuşmazlığın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

KARŞIYAKA 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 10.10.2014 gün ve E:2014/318, K.2014/500 sayı ile, davacının mülkiyet hakkına getirilen kısıtlamanın, dava konusu taşınmazın, genel ve düzenleyici bir işlem olan imar planıyla kamu hizmetine özgülenmesinden ve bu planda öngörülen kamulaştırma işlemlerinin zamanında yapılmamasından kaynaklandığının kabulü ile idari işlem ve eylemden doğan zarara ilişkin davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümleri uyarınca idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle dava dilekçesinin kapsamının idari yargının görev alanına girdiği anlaşılmakla yargı yolu yönünden dava dilekçesinin reddine karar vermiş, bu karar davacı vekilince davanın konusunun bedel tespiti olduğu önesürülerek temyiz edilmiştir.

Yargıtay 18. Hukuk Dairesi: 28.4.2016 gün ve E:2015/10030, K:2016/6911 sayı ile, kararın dayandığı kanıtlar ile yasal gerektirici nedenlere göre, yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddi ile usule ve yasaya uygun olan hükmün onanmasına karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, idari ve adli yargı yerlerince verilmiş olan görevsizlik kararları nedeniyle oluştuğu öne sürülen olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Ahmet Tevfik ERGİNBAY, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN ve Turgay Tuncay VARLI'nın katılımlarıyla yapılan 27.11.2017 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinden 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre idari ve adli yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14.maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının, davacı vekilinin talebi üzerine, idari yargı dosyası da temin edilmek suretiyle, Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava; davacının mülkiyet ve tasarrufunda bulunduğu iddia edilen ve hakkında İzmir Büyükşehir Belediye

Başkanlığı Encümeninin 29.08.2013 tarih ve 647 sayılı kararı ile Kamulaştırma Kararı alınan İzmir İli, Çiğli İlçesi, B.Çiğli Mahallesi, tapunun 5088 parselde kayıtlı 189,00 m2 lik taşınmaz için 378.000,00-TL, üzerinde bulunan bina için 100.000,00-TL bedel tespit edilmesi istemiyle açılmıştır.

Görev uyuşmazlığının çözümü için öncelikle, tespit davasının hukukumuzdaki yerinin incelenmesi gerekli bulunmaktadır.

1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda (Mülga) tespit davasını düzenleyen açık ve genel bir hükme yer verilmemekteyse de, doktrinde ve yerleşik yargısal içtihatlarla, bir hukuki ilişkinin var olup olmadığının saptanması için tespit davası açılabileceği kabul edilmiş; tespit davasının esasının incelenebilmesi için de, genel dava koşullarının yanı sıra, dava konusunun bir hukuki ilişki olması ve bu hukuki ilişkinin var olup olmadığının öncelikle saptanmasında hukuki yarar bulunması koşulları aranmış; buna göre, özel hukuk alanını ilgilendiren bir hukuki ilişkinin saptanması için adli yargı yerinde müstakil olarak bir tespit davası açılabilmesi kabul edilmiş iken; 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 106.maddesinde "Tespit davası"na, 107.maddesinde ise "Belirsiz alacak ve tespit davası"na yer verilmiştir.

Anılan maddelere bakıldığında; "Tespit davası/ Madde 106- (1) Tespit davası yoluyla, mahkemeden, bir hakkın veya hukuki ilişkinin varlığının ya da yokluğunun yahut bir belgenin sahte olup olmadığının belirlenmesi talep edilir.

(2)Tespit davası açanın, kanunlarda belirtilen istisnai durumlar dışında, bu davayı açmakta hukuken korunmaya değer güncel bir yararı bulunmalıdır.

(3)Maddi vakıalar, tek başlarına tespit davasının konusunu oluşturamaz."

"Belirsiz alacak ve tespit davası/ Madde 107- (1) Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası açabilir.

(2)Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilir.

(3)Ayrıca, kısmi eda davasının açılabildiği hâllerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir." denilmiştir.

Buna karşılık, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun " İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasında, idari dava türleri: iptal, tam yargı ve tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmış olup, tespit davası şeklinde bir dava türüne idari yargıda yer verilmemiştir. Anılan Yasanın "İdari Davalarda Delillerin Tespiti" başlıklı 58/1. maddesi "Taraflar, idari dava açtıktan sonra bu davalara ilişkin delillerin tespitini ancak davaya bakan Danıştay, idare ve vergi mahkemelerinden isteyebilir." hükmünü taşımakta olup, idari yargıda, ancak açılmış bir idari dava ile ilgili bulunan "delillerin tespiti"nin istenilmesine olanak bulunmaktadır. Buna göre, idari dava türleri arasında sayılmayan tespit davasının, yorum yoluyla idari yargının görevine müstakil bir dava olarak dahil edilmesine hukuken olanak bulunmadığından, idari yargı yerinde, idare hukuku alanını ilgilendiren bir hukuki ilişkinin varlığının ancak açılmış bulunan bir idari davaya bağlı olarak delil tespiti kapsamında saptanabileceği açıktır.

Belirtilen yasal durum karşısında, tespit davasına konu olabilecek hukuki ilişkinin özel hukuk alanını ilgilendirmesi gerektiği ve bir eda davasının öncüsü durumunda olan tespit davasının adli yargı yerinin görevine girdiği ortaya çıkmaktadır. Ancak, adli yargıda açılacak bir eda davasında hiçbir zaman kullanılmayacağının, buna karşılık idari bir işlem tesisi istemiyle bir idari makama veya idari yargıda açılacak bir davada idare mahkemesine ibraz edilmek ve bu makam veya mahkemeyi hukuken- bağlayacak nitelikte belge elde etmek amacıyla açıldığının anlaşılması halinde tespit davası adli yargıda görülemeyecek ve görev yönünden reddi gerekecektir. Bu durumdaki tespit davasının idare hukuku kurallarına göre çözümlenmesi gerekmekteyse de, müstakil bir dava olarak açılması halinde idari yargı yerince, idari yargıda böyle bir dava türü olmadığı ve ancak bir idari dava açıldıktan sonra bu davaya ilişkin delil tespiti kapsamında incelenebileceği noktasından reddedilmesi uygun olacaktır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun "Kamulaştırmada önce yapılacak işlemler ve idari şerh" başlıklı 7.maddesinin üçüncü fıkrasında; " İdare kamulaştırma kararı verdikten sonra kamulaştırmanın tapu siciline şerh verilmesini kamulaştırmaya konu taşınmaz malın kayıtlı bulunduğu tapu idaresine bildirir. Bildirim tarihinden itibaren malik değiştiği takdirde, mülkiyette veya mülkiyetten gayri ayni haklarda meydana gelecek değişiklikleri tapu idaresi kamulaştırmayı yapan idareye bildirmek zorundadır. (Değişik cümle: 24/4/2001 - 4650/2 md.) İdare tarafından, şerh tarihinden itibaren altı ay içinde 10 uncu maddeye göre kamulaştırma bedelinin tespitiyle idare adına tescili isteğinde bulunulduğuna dair mahkemeden alınacak belge tapu idaresine ibraz edilmediği takdirde, bu şerh tapu idaresince resen sicilden silinir.";

"Kısmen kamulaştırma" başlıklı 12. maddesinin yedinci ve sekizinci fıkralarında; "Kısmen kamulaştırılan paylı mülkiyete konu taşınmaz mal, evvelce paydaşlar arasında fiilen bölünerek bir veya birkaç paydaşın tasarruf ve yararlanmasına bırakılmış ve yapılan kısmi kamulaştırma bu yerin tamamını veya bir kısmını kapsıyor ise, bu durumda kamulaştırmaya ilişkin işlemler sadece bu paydaş veya paydaşlar hakkında yürütülerek kamulaştırma bedeli payları oranında kendilerine ödenir. Pay veya paydaşların sadece bu kısım için dava hakları vardır. Taşınmaz malın kamulaştırılmayan kısmı üzerinde hakları kalmaz ve adları paydaşlar arasından çıkarılır. Kamulaştırılan bu yerler tapu sicilinde idare adına tescil olunur.

Bu maddenin uygulanmasından doğacak anlaşmazlıklar adli yargıda çözümlenir.";

"Dava hakkı" başlıklı 14. maddesinde; "Kamulaştırmaya konu taşınmaz malın maliki tarafından 10 uncu madde gereğince mahkemece yapılan tebligat gününden, kendilerine tebligat yapılamayanlara tebligat yerine geçmek üzere mahkemece gazete ile yapılan ilan tarihinden itibaren otuz gün içinde, kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal ve

maddi hatalara karşı da adli yargıda düzeltim davası açılabilir.

İdari yargıda açılan davalar öncelikle görülür.

İştirak halinde veya müşterek mülkiyette, paydaşların tek başına dava hakları vardır.

İdare, kamulaştırma belgelerinin mahkemeye verildiği günden itibaren otuz gün içinde maddi hatalara karşı adli yargıda düzeltim davası açabilir.

İdare tarafından, bu Kanun hükümlerine göre tespit olunan malike ve zilyede karşı açılan davaların görülmesi sırasında, taşınmaz malın gerçek malikinin başka bir şahıs olduğu anlaşıldığı takdirde, davaya bu gerçek malik, tapu malikinin daha önce öldüğü sabit olursa mirasçıları da dahil edilmek suretiyle devam olunur.

Açılan davaların sonuçları dava açmayanları etkilemez.";

"Yasak işler ve eylemler" başlıklı 31. maddenin birinci fıkrasının b bendinde;

Aşağıda yazılı işler ve eylemler yasaktır.

(…)

b) Mahkemece 10 uncu madde uyarınca yapılan tebligat, davet veya ilanen tebliğden sonra taşınmaz malın başkasına devir ve ferağ veya temliki.";

"Yetkili ve görevli mahkeme ve yargılama usulü" başlıklı 37. maddesinde ise, " Bu Kanundan doğan tüm anlaşmazlıkların adli yargıda çözümlenmesi gerekenleri, taşınmaz malın bulunduğu yer asliye hukuk mahkemelerinde basit yargılama usulü ile görülür." denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, İzmir İli, Çiğli İlçesi, B.Çiğli Mahallesi, tapunun 5088 parselde kayıtlı 189,00 m2 lik taşınmaz ile üzerinde bulunan bina hakkında İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı Encümeninin 29.08.2013 tarih ve 647 sayılı Kararı ile Kamulaştırma Kararı alındığı, ancak davalı idare ile uzlaşma sağlanamadığı; 189,00 m2'lik taşınmaz için 378.000,00-TL, üzerinde bulunan bina için 100.000,00-TL olmak üzere 478.000,00-TL bedel tespit edilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşıldığından,yapılan kamulaştırma işlemi ile sonrasında davalı idare ile davacı arasında uzlaşılamadığı için sözkonusu taşınmaz için davacıya hiçbir "Kamulaştırma Bedeli" (Tazminat) ödenmemiş olduğundan bu bedelin tespiti istemi ile görülmekte olan işbu davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Olayda, dava konusu taşınmazın ve üzerindeki binanın değerinin tespitine karar verilmesi istemiyle dava açıldığı açıktır.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemelere göre, 2942 S.K. 14. maddesi uyarınca kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal davası açılabilecek iken; kamulaştırma işlemi sonucunda kamulaştırma bedeline veya maddi hatalara karşı adli yargıda düzeltim davası açılabileceği, kısmen kamulaştırmalardan doğacak uyuşmazlıkların adli yargıda çözümleneceği 2942 S.K. 12. maddesi uyarınca anlaşılmaktadır.

Davada, kamulaştırma işleminin iptali istenilmemiş olduğundan, ortada idari yargı yetkisi kapsamına giren bir idari dava bulunduğundan söz etmek olanaksızdır.

Açıklanan nedenlerle, Karşıyaka 1. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 15.10.2014 gün ve E:2014/318, K:2014/500 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Karşıyaka 1. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 15.10.2014 gün ve E:2014/318, K:2014/500 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 27.11.2017 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Şükrü	Mehmet	Ahmet Tevfik
NECİPOĞLU	BOZER	AKSU	ERGİNBAY

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Süleyman Hilmi	Turgay Tuncay
ÖĞÜŞ	AYDIN	VARLI